

Sporządzanie małżeńskich umów majątkowych

Zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym obowiązują dwa podstawowe typy ustrojów majątkowych: ustrój ustawowy oraz ustroje umowne. Z chwilą zawarcia związku małżeńskiego powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nie objęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Do majątku wspólnego należą w szczególności:

- przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich;
- pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej;
- dochody z majątku wspólnego, jak również z majątków osobistych;
- środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego;
- kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie ZUS (art. 40a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.);

Do dokonania szeregu czynności dotyczących majątku wspólnego wymagana jest zgoda współmałżonka. Zgoda drugiego małżonka jest potrzebna do dokonania:

- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego, jak również prowadzącej do oddania nieruchomości do używania lub pobierania z niej pożytków;
- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;

- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;

- darowizny z majątku wspólnego, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych;

W skład majątku osobistego wchodzi:

- przedmioty nabyte przed zawarciem małżeństwa;

- przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił;

- prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej (np. prawa z tytułu uczestnictwa w spółce cywilnej);

- przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokojenia osobistych potrzeb jednego z małżonków;

- prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie (np. przysługujące małżonkowi prawo pierwokupu);

- przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; nie dotyczy to jednak renty należnej poszkodowanemu małżonkowi z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo z powodu zwiększenia się jego potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość;

- wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków;

- przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków;

- prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy;

- przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego;

Wyszczególnione powyżej składniki majątku stanowią wyłączną własność małżonka i nie podlegają podziałowi w przypadku rozwiązania małżeństwa czy też wprowadzenia ustroju rozdzielności majątkowej.

Małżonkowie mogą zmienić obowiązujący ich ustrój majątkowy, zawierając umowę w formie aktu notarialnego, którą mogą wspólnie ustawową rozszerzyć lub ograniczyć, albo ustanowić rozdzielność majątkową lub rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków (umowa majątkowa).